

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXIII. De Ecclesia Bononiensi, & Collegijs Canonicoꝝ Regularium in
Episcopatu Bononiensi constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

loco. nam libro 2. sub anno 946. hac scribit: *Huiusmodi privilegia illa documenta existit, quod Episcopus abbas, ut dignitatem suam possit, non solum decem singulis annis, quibus Diocesis nascerentur instruat, sed etiam varijs Pontificum, atque Imperatorum privilegia ad ornamenta, & commoda sua amplificanda monuit esse. Clerici vero canonicam ex lege vitam agerent, hanc sicut multos, & ipsi beneficij ab Episcopo suo, Presbitero, & Imperatoribus cumulati. Quae privilegia recensens sub anno 967. ponit privilegium Ioannis Papae XIII. ad exemplum alterius Leonis V. eius praedecessoris sub hac forma tributum: Ioannis Episcopus servus servorum Dei. Cum ego Ioannis sancta & Apostolica Ecclesia Romana XIII. Papa sedit in Ravennate Civitate, vna cum meo, & Italici Episcopi, assessorum praesentia nostra Religiosi Presbyteri & Diaconi sanctae Bononiensis Ecclesiae, ac proventus eius canonici Congregati in humo prostrati nostras sollicitas pedes, obtulerunt epistolam tutionis sanctae reorlatione Domini Leonis V. Papa, &c. Ex videlicet possunt reliqua apud ipsum autorem, quae facimur, non solum Cathedralis, sed alios omnes Bononienses clericos in Congregatione canonicos per ea tempora vixisse. Rursum sub anno millesimo quingagesimo quarto, aliud refert privilegium Adelfredi Episcopi, qui Canonicis Bononiensibus bona a suis praedecessoribus concessa firmavit, alia multa insuper largitus, in quo privilegio hac habes: Omnes vero decimationes, quae per antiquitate praedicti canonici habent, & tenent, ipsi, & eorum successores Canonum iure viventibus, vel nonne poterint, gratanter annuimus. Hac omnia supra dicto tempore Petro Archiepiscopo, & fratribus eius, videlicet Lamberto Subdiacono, & Stephano, & Bononia presbytero, Rolando, & Aldobrando Diacono, & Hugoni acolyto dedimus, ut regulariter ipsi, & successores eorum vivant, atque sine omnium successorum nostrorum molestatione cunctas supradictas res possideant. Si vero insurgente diabólica versutia ipsi canonici, vel successores eorum canonicè vivere desierint, aut ipsa canonica penitus destruita fuerit, ad nos, vel successores nostros in possessionem eorum revertentur. Sed & aliud Victoris Papae II. diploma circa eadem tempora eisdem canonicis factum subdit, quod sic incipit: *Vester Episcopus servus servorum Dei Petrus Archiepiscopo, reliquique canonicis regulariter viventibus sanctae Bononiensis Ecclesiae, suisque successoribus in perpetuum, &c. Datum anno primo sui Pontificatus XVIII. Kalend. Iulij, indictione octava.* Ibidem etiam addit aliud privilegium Henrici Imperatoris, quod est huiusmodi. *Henricus Rex omnium salutarum noverit industria, quoniam inter nosra curia nostra, & pro incremento Henrici Regis nostri Petri Archiepiscopi, cunctosque Canonicos sanctae Bononiensis Ecclesiae regulariter viuentes, cum omnibus rebus, & possessionibus illorum per singula loca, & territoria constituit, &c. Adhuc sub anno 1078. meminit cuiusdam donationis ab Alberto Comite, & Mathilda eius coniuge civibus Bononi-**

ensibus, factae canonicis in canonica sancti Petri canonicè viventibus. Adhuc sub anno 1129. meminit alterius privilegij Honorij II. quo canonicis Ecclesiae Bononiensis canonicè viventibus bona, quae possidebant, confirmavit.

Sed praeter supradicta privilegia aliud etiam argumentum mea quidem opinione robustissimum eandem Bononiensem Ecclesiam canonicos regulares per multa secula habuisse demonstrat: nam cum in Civitate Bononiensi quam plura regularium canonicorum essent Collegia, ut S. Joannis in monte Oliveti, S. Victoris, S. Mariae ad Rhenum, sancti Salvatoris, quos nulli dubium sub B. Augustini regula canonicè vixisse, illi tamen in canonicos Ecclesiae Cathedralis assumentur: nam & Gerardum Gislam, siue Giselam sancti Petri Archidiaconum, quem postea Episcopum Gregorius Papa VIII. ordinavit, antea S. Joannis in monte canonicum fuisse, tum ipse Sigonius sub anno 1186. tum etiam liber matriculae Bononiensis affirmant. Lambertus quoque de Fagano, qui postea Summus Pontifex renunciatus, dictus fuit Honorius II. ab eodem Sigonio sub anno 1105. prius S. Mariae ad Rhenum canonicus, postea Bononiensis Cathedralis Archidiaconus traditur. Guido etiam de Baisio eiusdem Ecclesiae Archidiaconus fuit antea canonicus S. Victoris, ut Ioannes de Nigraualle in suo epilogo Chronicarum adnotavit: unde habes, quo illorum responsum retundas, qui forte dixerint, canonicos Cathedralis Bononienses regulares quidem tunc temporis fuisse, sed non tales, quales ceteri canonici regulares sub B. Augustini Regula militantes erant. Quamquam & istud satis frigidum sit affirmare, scilicet canonicos, in cathedralibus olim regulariter viuentes, minime eiusdem instituti cum alijs sub D. Augustini regula degentibus fuisse, ut infra cap. 68. ostendemus.

Quo vero tempore ipsi cathedrales canonici a regulari disciplina defecerint, incertum habeo. quantum tamen ex narratione Sigonij sub anno 1374. aucupari possum, videtur per illa tempora iidem canonici, vel paulò antè à vita regulari defecisse: nam ibi de Bernardo Episcopo verba faciens, inter alia notat, illum statim factum Episcopum conventum omnium presbyterorum coegisse ad disciplinam clericorum, quae soluta erat, instaurandam, & constitutionum, quas synodales vocant, à se compositas edidisse. Causas vero dissolutae apud Clerum Bononiensem canonicae disciplinae, praecipuas fuisse crediderim motus bellorum, vastationes, incendia, ruinas, quibus sub illis temporibus comitatus Bononiensis gravissimè est attritus, & Ecclesiae praesertim Suburbanæ gravissima detrimenta passæ, ut sanctae Mariae Rhenanæ, sancti Victoris, sancti Michaelis in Bosco, regularium tunc canonicorum, quod idem Sigonius sub anno 1359. notavit.

um Abb... quod am... rium Ordi... a no 14... uz Marc... formand... S. Marci, &... Signe Can... S. Salva... rti, ad quod... anstulore... S. Marci, &... gium S. Vi... eg, quod d... privilegia... quod sub... obium cano... gregationi... in Borgo S... titi. Marci cap... arci, quos... collegium... avitima f... in ad vico... et redactio... ca, sub Vi... t: monite... aut motu... e alia tria col... D. Marci, &... MVM... eg Colle... Regulari... monienj... oque End... tione no... & sub cano... multa fecit... ant in p... antice, nis... m Bononi... Ecclesie cano... r, & cano... regula vici... rum mem... us non vno... loco

III. IN Episcopatu Bononiensi multa fuerunt olim, & nunc etiam sunt collegia canonicorum regularium, vt vix alium inuenire liceat, in quo canonicum institutum ita copiose fuit multiplicatum. Ex his primum est S. Iohannis in Monte Oliueti nuncupatum, quod à sancto Petronio Bononiensi Episcopo fundatum scribit idem Sigonius libro primo in Actis illius Episcopi. illud porro Agapetus Papa S. Theodoro Bononiensi Episcopo cum multis alijs monasterijs monachorum, & clericorum suo priuilegio subiecit circa annum nostræ salutis 130. ex eodem Sigonio in actis sancti Theodori Episcopi Bononiensis, quod priuilegium Pelagus anno 156. renouauit. Meminit etiam eiusdem monasterij Gregorius VII. in priuilegio, quod dedit Lamberto Episcopo Bononiensi anno 1073. relato ab eodem Sigonio in vita ipsius Lamberti. Posterioribus verò seculis eiusdem monasterij mentionem sepius habita inuenies ab eodem Sigonio, sed de cenobio sancti Iohannis in monte, & de viris sanctitate, dignitate, ac etiam doctrina cumpromis illustribus ex illo profectis, dicemus libro sequenti in congregatione Lateranensi: nunc enim sufficiat illius antiquitatem ante annos mille ex probatis autoribus ostendisse. illud adijciedo, regulam canonicam in illo semel institutam nunquam defecisse.

Secundum est S. Victoris in Colle propè Ciuitatem, parisi, sanè antiquitatis. nam qui eidem monasterio nonnullis annis dignissime præfuit, Augustinus Ticiensis noster in 3. part. Propugnaculi c. 5. probatione decima, hæc de illo scripsit. Decimo idem patet ex cap. Cum in Ecclesijs de Maioritate, & obedientia, Dicitur ibi, canonicus Ecclesia S. Victoris, & S. Iohannis in Monte de Bononia, & vocantur ibi canonicis simpliciter. Et vsque in presentiarum continuati successibus constat, ibi regulares canonicos viguisse per annos octingentos, & Dei cooperante gratia videntur sub regulari, & laudabili eiusdem ordinis obseruantia: quibus inuenies conexu Ecclesijs ego licet indignus per quatuor annos præfui. Sigonius quoque lib. 2. de Episcopis in Iohanne canonico S. Iohannis in Monte postea Episcopo sub anno 1178. hæc habet: Idem 1178. adem sancti Victoris in Colle statim, quam canonicorum regularium fuisse diximus. Nam Marij consecrauit. Vbi verò dixerit, illam Ecclesiam canonicorum regularium antea fuisse, mihi incompertum: sed parum refert, nam constat collegium sancti Iohannis in mote ab antiquo tempore ipsi Collegio Victorienfi tanquam capiti subiectum fuisse, non solum ex litteris Innocentij III. in cap. Cum in Ecclesijs, de maiortate, & obedientia: sed etiam ex alijs litteris Martini V. per quas illud monasterium cum sibi vnito S. Iohannis in monte illorum canonicis procurantibus, nostræ congregationi vnuit, in quibus hæc ad verbum legis: Exhibita siquidem nobis pro parte Bartholomæi Prioris sancti Iohannis in monte Bononiensis, & S. Victoris ordinis S. Augustini Bononiensis diocesis monasteriorum inuenies canonicis vnitum, qui per Priorem gubernari solent, peritus conuincitur, quod cum monasterio ipsorum S. Victoris, quod iuxta caput & conuentuale dudum esse conuenit, & c. Ex hoc cenobio viri illustres non pauci prodierunt, de quibus infra in nostra congregatione Lateranensi, cui illud cum altero S. Iohannis in monte vnium.

terium est S. Michaelis in Bosco, olim S. Michaelis in fundo Paterno nuncupatum, quod Sigonius lib. 1. in actis S. Paterniani sub eodem Episcopo qui floruit supra ann. 450. adfirmatum fuisse suspicatur, quod in actis S. Theodori eius regimini cum cæteris monasterijs in Diocesi Bononiensi consistentibus, Agapetus Papam iugulante, eoufirmat, ac exinde Pelagium Agapetus successore id confirmasse, & lib. 3. in actis Octauiani V. baldini aduocati, ordinem Canonicorum regularium S. Augustini in eodem monasterio S. Michaelis in Bosco fuisse firmatum per Romanum Pontificem Nicolaum III. In actis quoque Capituli Provincialis Papijs anno 1340. habentur legitimi Priorem S. Michaelis in Bosco eidem Capitulo præfentialiter interfuisse. Cæterum idem Sigonius lib. 3. in Actis Aimerici Lemouicensis Episcopi Bononiensis ait: Sub anno 1364. Pater Iulianus, Monachus Olivetani, quorum ordinem priorem Iohannes Pontifex approbauerat, cum superioribus etiam in Urbem profectus in Burgo Auri domicilium possedit, inde in Collem ad sanctum Michaelen in Bosco secesserunt, cum canonicis regularibus, qui adynam Urbem deuenierant, eo loco cessarent, canoq; rem anu-versu legatus ex decreto Urbani Pontifis approbatus.

Quartum est sanctæ Mariæ ad Rhenum, tertio circiter milliario ab Urbe distans, quod à canonicis regularibus sancti Augustini circa annum 1083. fundatum Sigonius lib. 2. in Actis Bernardi Episcopi suspicatur, quod ante illud frater Corubinus in sua Bononia automauerat. Cæterum si vera sunt, quæ de Guidone eiusdem Collegij Priore scribit Iosephus Mozzagrus lib. 4. de rebus gestis, canonicorum regularium fol. 9. pagina 2. illum fuisse primum Priorem eius monasterij, cum in eiusdem monasterij præfectura, que ad annum 1169. durauerit, vt ex priuilegio Alexandri III. dato sub anno 1169. eidem Guidoni directo probat Mozzagrus lib. 4. fol. 10. pag. 2. alterum e duobus dicendum videtur: aut Ecclesiam Rhenanam non circa annum 1083. exstructam, sed longè postea: aut vsque ad antea circiter millesimum centesimum trigentesimum, nondum in ea collegium aliquod canonicorum sub regimine Prioris confectis. Quod quid tamen sit de tempore fundationis, hoc certum, in eo collegio disciplinam canonicam cum magna summa fama per multos annos floruisse, ac ex illis viros cum primis illustres profectos, de quibus inferius in Congregatione Rhenana dicemus.

none quod ad rem attinet, circa annum 1359 cum Germaniarum habundantiarum habundantiarum Sponheica recentioribus vt præbuit, vt Collegiurum dinalatum, in copias ante quod tamen rum collegij commensum illis actibus, licet in habitibus, & quibus quod ibidem Diaconus, & Rheni Vibe hospitiæ possent genibus lib. 2. icopis in F. to de coo bit: 1284. mia flagran 37. S. Augusti fuer. Secu nasterio vificus Gh. & sancti ex dicit m piens in quum non niret, qui S. Ambre ceto ny dente M obernat S Extu. Dom actis sandinis S. F. pore et certum I. Septi sancta M Comitiu gregatio lra Cor ius digni ta in ciu erat enim rum illi lares con dicta de quocuq; Oct

Verum tamen aduertendum, multo aliorum collegiorum canonicos præclaros, eidem Rhenanæ collegio nonnullos perperam adscripsisse, & aliquod eodem adscribendi occasionem dedisse, nisi vna veritate conuictum calendarij apud veteres canonicos Rhenanos reperi, in quo olim defunctorum canonicorum, sive illius, sive aliarum congregationum eiusdem professionis nomina, ex quibus Capituli Provincialis Portuensis defcribere. Sciendum enim est, canonicis Rhenanæ illam in huius Innocentium II. per suas datus apud Pisis anno 1196. Constitutiones Capituli & Congregationis Canonicorum regularium Portuensem apud Rauennam per Pascalem II. anno probatis, mandata tradidisse. illaque morte Portuensem viro conuulsit. Sciendum etiam, quod monasterium Portuense, procurantibus sancti Archiepiscopis Rauennatensibus, omnino canonicis regularibus illius Province certis recipiebatur ad celebrandum Prouinciale Capitulum congregari solitus, ac in illo statuta aliqua communiter consentire, à singulis collegijs sumpta. Porro inter eiusmodi statuta, quæ in codice vetustissimo post constitutiones Paschalis firmatas habentur, postremum est illud de canonicis defunctis in matricula, seu calendario celebrandis, quod vide infra in congregatione Portuensi. habebatur eiusmodi calendarium in monasterijs nullis Portuensis apud Rauennam, S. Victoris, & S. Iohannis in Monte Bononia, & alibi forsitan in diuersis locis inuenitur. Porro ex forma statuti ipso calendario scribebatur non solum, qui erant de familia, sive de congregatione monasterij, verum etiam qui erant de alijs congregationibus, dum tamen essent eiusdem professionis, & ordinis. Imò in calendario Portuensi canonicis maioris Ecclesie Rauennatensis celebrabatur, cum quibus illi spiritualium fraternitatem inuenerant, vt Iohannes Philippus Nauarrus lib. 3. suæ Chronice cap. 39. ex Archiepiscopi maioris Ecclesie Rauennatensis per hæc verba notat: Canonicis hominibus venerandis, canonicis etiam sanctæ matris & nostræ inuestitæ, cum Rhenanæ Canonicis Cathedralis Ecclesie constantitatem habebat, vt in dicitur. Epistola archiepiscopi habetur, in tantum vt videretur suum esse collegium, & inter cetera ostenditur, vt quauis vnum canonicum Cathedralis Ecclesie hac vita migraret, Canonicis Portuensis tantum suum vices exequatur celebrare, & sic etiam canonicis. Sed & Congregationes monachorum

nam quod ad rem attinet, circa annum 1359 cum
Bernardus Mediolani Dux in Bononiensi obli-
one propè Rhenanum monasterium castrame-
ntum fuisset, ipsum monasterium euersum fuit,
canonicis in S. Saluatoris domicilium sese recipi-
entibus: illud tamen cum altero S. Saluatoris in-
tra Urbem canonicis congregationis S. Saluatoris
Bononiensis unitum, paucis abhinc annis fuit
ab illis instauratum.

Verum tamen aduertendum, multos aliorum
collegiorum canonicos præclaros, eidem Rhenano
collegio nonnullos perperam adscripsisse, &
alij eodem adscribendi occasionem dedisse, ni-
sui auctoritate cuiusdam calendarij apud veteres
canonicos Rhenanos reperti, in quo olim defun-
ctorum canonicorum, siue illius, siue aliarum con-
gregationum eiusdem professionis nomina, ex
statuto Capituli Provincialis Portuensis descri-
bebantur. Sciendum enim est, canonicis Rhenani-
stam in futuris Innocentium II. per suas da-
tas apud Pisas anno 1136. Constitutiones Capitu-
li, & Congregationis Canonicorum regularium
Portuensium apud Rauennam per Paschalem II.
inter probatas, seruandas tradidisse, illosque mo-
re Portuensium viueri constituisse. Sciendum et-
iam, apud monasterium Portuense, proeuranti-
bus forsan Archiepiscopis Rauennatensibus, om-
nes canonicos regulares illius Prouincie certis
temporibus ad celebrandum Prouinciale Capi-
tulum congregari solitos, ac in illo statuta aliqua
communiter consensu condere, à singulis collegijs
seruanda. Porro inter eiusmodi statuta, quæ in
codice vetustissimo post constitutiones à Pascha-
le firmata habentur, postremum est illud de ca-
nonicis defunctis in matricula, seu calendario
describendis, quod vide infra in congregatione
Portuensi. habebatur eiusmodi calendarium in
monasterijs nostris Portuensi apud Rauennam,
S. Victoris, & S. Ioannis in Monte Bononiæ, &
alibi forsan in dictis locis inuenitur. Porro ex
forma statuti in ipso calendario scribebantur non
solum, qui erant de familia, siue de congregatio-
ne monasterij, verum etiam qui erant de alijs con-
gregationibus, dum tamen essent eiusdem pro-
fessionis, & ordinis. Imò in calendario Portuen-
si etiam canonicis minoris Ecclesiæ Rauennaten-
sis notabantur, cum quibus illi spiritualem fra-
tunitatem inuenerant, vt Ioannes Philippus No-
uartenfis lib. 1. suæ Chronicæ cap. 39. ex Archi-
uio minoris Ecclesiæ Rauennatensis per hæc ver-
ba notauit: *Canonicis huius venerandi canonijs ob eo-
rum sanctitatem, & morum honestatem, cum Reueren-
dis Canonicis Cathedralis Ecclesiæ confraternitatem
habebant, vt in dicta Ecclesiâ archiuu habetur, in tan-
tum vt videretur vnum esse collegium, & inter cetera
ordinauerunt, vt quando vnum canonicum Cathedralis
Ecclesiæ ex hac vita migraret, Canonicis Portuensis tan-
quam fratri suo vniuersi exequias celebrarent, & sic è
canonicis. Sed & Congregationes monachorum*

Germaniæ vsum conficiendi huiusmodi calen-
darium habuerunt, ex Ioanne Tritheimio in Chro-
nica Sponheimensi sub anno 1128. Illud calen-
darium recentioribus quibusdam canonicis Salua-
toriensibus apud Bononiam errandi occasione præ-
buit, vt aliquos aliarum Congregationum, vel
Collegiorum canonicos ad Episcopatum, vel Car-
dinalatum, vel Summum Pontificatum euocatos
in copias antiquorum Rhenanorum traduceret,
quod tamen ad recentium canonicorum dicto-
rum collegiorum antiquitatem, siue dignitatem
commendandam, nihil iuuat, cum isti non sint de
illis antiquis canonicis Rhenanis, vel Saluatori-
ensibus, sed à Gregorio XII. nuper ex Eremitis
Illicitis creati, vt infra patebit, ijdemq; diuersi
habitus, & obseruantie ab illis.

Quintum est S. Saluatoris intra Bononiam,
quod ibidem circa ann. 1136. vel 1139. Olucrius
Diaconus in honore Saluatoris mundi construxit,
& Rhenanis canonicis vniuit, vt haberent in
Urbe hospitium, intra quod ad Urbem accedentes,
se possent recipere. de quo plura Io. Baptista Si-
gnius lib. 2. c. 7. Mozzag. & Sigonius lib. 1. de Epi-
scopis in Henrico qui Sigonius lib. 3. in Lamberto
de eodem monasterio, & tribus alijs hæc scribit:
*Is ex auctoritate Patris quatuor monasteria infam-
ia flagrantia abrogauit, sancti Coluubani, S. Gerua-
rii, S. Augustini, & S. Saluatoris, quæ postea restituta
sunt. Steterunt canonici Rhenani in eodem mon-
asterio vsque ad annum 1418. quo anno Fran-
cisus Ghislerius Prior sanctæ Mariæ de Rheno,
& sancti Saluatoris inuicem vniutorum, qui vnus
ex dicti monasterij canonicis superstes erat, cupiens
in illis disciplinam canonicam instaurare, cum non
facile alios aliorum collegiorum reperiret, qui ad
suum vellet transficere, canonicos S. Ambrosij de
Eugubio, siue S. Saluatoris de Illiceto nuper à
Gregorio XII. institutos, conuocante Martino V.
acciuit, etsi diuersi habitus, & obseruantie, vt
verba literarum sonant.*

Sextum fuit sancti Barbatiani circa annum
Domini 485. exstructum, ex Sigonio lib. 1. in
actis sancti Iocundi. obtinent illud monachi or-
dinis S. Hieronymi nuncupati, quod quo tem-
pore ex clericis ad monachos transiuerit, incom-
pertum habeo.

Septimum monasterium Archipresbyterale
sanctæ Mariæ Castri montis Belli ab illustri-
Comitissa Mathilda erectum, & membrum Cõ-
gregationis sancti Frigidiani Lucensis, nunc nõ-
stræ Congregationi Lateranensi unitum. de cuius
dignitate, & amplitudine innumera documẽta
in eiusdem Collegij Carthophilacijs habentur:
erat enim caput quinquaginta circiter parochia-
rum illi subiectarum, quæ ferè omnes per regu-
lares canonicos regebantur. Verum, quod præ-
dicta documẽta hæcenus habere nõ licuit, ego
quoque de illo aliquid dicere nõ curo.

Octauum est sancti Gregorij extra portam S.

Vita-

Vitalis, de quo Sigonius sub anno 1260. hæc habet: *Monasterium S. Gregorij extra portam S. Vitali monialibus S. Benedicti liberis viventibus ex auctoritate Gregorij de monte longo Legati Lombardia ademptum & virginibus ordinis S. Augustini S. Mariæ in monte Guardia datum est, quod ille canonicus S. Augustini Maturani apud S. Antonium male habitantibus, tradiderunt: Inferius verò sub anno 1412. de eodem Collegio hæc subdit: Anno Domini 1418. Nicolaus albericatus Episcopus Bononiensis monasterium S. Gregorij extra portam sancti Vitalis ad unum Priorem, & Conuersum redactum, à veteribus canonicis S. Augustini ad nonos S. Georgij in alega Pontificis mandato eraduxit: sequenti vero ann. 1419. canonicis S. Mariæ Rhinana & S. Saluatoris, qui ad unum Priorem videbatur Franciscum Gbulerium deueniant, canonicis S. Ambrosij Eugubini regularibus illis quidem, sed diuersi habitu, & obseruantia, à Gregorio X. probatis, ibidem ex decreto Martini V. copulauit, qui nunc S. Saluatoris dicuntur.*

Nonum fuit sanctorum Apostolorum eiusdem Ciuitatis Bononiensis, cuius monasterij Prior Capitulo Prouinciali Papæ anno 1340. celebrato adfuit. hoc monasterium nunc tenent moniales de Penitentia, quas Conuertitas vocamus.

Decimum. Monasteriū S. Georgij, cuius item Prior eodem capitulo interfuisse legitur. nunc à fratribus ordinis Seruorum possideur.

Vndecimum est monasterium S. Apollinaris apud Castrum Serrauallis in Archipresbyteratu montis Belli positum, de quo in libro siue catalico beneficiorum in Ciuitate, & Diocesi Bononiensi consistendum, in plebanatu montis Belli sic lego: *Monasterium canonicorum regularium S. Apollinaris de Vallata ordinis S. Augustini prope castrum Serrauallu, cum Ecclesia S. Remigij, & cum Ecclesia S. andrea de Borgo Paradella vnitum. Hoc monasterium deficientibus canonicis nunc est commendatum sub titulo Prioratus.*

Duodecimum S. Frigidiani de facis vetustissimum membrum Congregationis S. Frigidiani Lucensis, cui nunc etiam est vnitum. de hoc monasterio in eodem Catalico sic legitur: *Monasterium S. Frigidiani de facis extra portam S. Mariæ est residentia Prioris principalis, seu generalis. Prior S. Frigidiani de Luca confert. In vetustis autem monumentis S. Frigidiani Lucensis istud monasterium erat collegium canonicorum, qui ex congregatione S. Frigidiani ad studium Bononiense mutabantur. nunc monasterium canonicis est destitutum.*

Decimum tertium est Abbatia cœnobium S. Stephani de Ponticulo nostræ cōgregationis sexto circiter milliario distans à Ciuitate.

Decimum quartum est Prioratus SS. Quirici, & Iulite Castris Casij, in territorio, & Diocesi Bononiensi, sed membrum S. Frigidiani Lucensis, vbi Prior cum duobus, vel tribus canonicis, & vno Conuerso manet. hoc solo nomine illustre, quod Florianum Nanium Theologum suorum

temporum eruditissimum, ac meum olim præceptorem beneuolentissimum, tandem Episcopum Scalensem in Campania nostræ Lateranensis Congregationi dedit.

Decimum sextum monasterium Vallis vitidæ nuncupatum, membrum antiquæ congregationis eiusdem nominis, quod nunc menz Episcopali est vnitum. Est foris portam S. Mariæ ex catalico beneficiorum Diocesis Bononiensis.

Fuit etiam in Diocesi Bononiensi monasterium fatis illustre canonicarum regularium nostri ordinis S. Mariæ de monte Guardia nuncupatum, de quo Sigonius sub anno 1087. ita scribit. *Anno 1087. Angela virgo Bononiensis diuina inspirata spiritu in montem Guardia vix proximum mensis parentum sese contulit, atq. ibi exiguo tempore suo parato Eremiticam vitam instituit, cuius præsertim, ut eam de eius modi de pellere sententia reciperet, si quæ alteram nomine Angelicam vita sociaret, ac religione adueniret, atque eu facillim cum domaculo condidit, canonicis S. Mariæ ad Rhenum, qui ex loco pariter uentura sua facili contulerunt. Angela peroranda aij virginibus, quæ se seruitio deinde diuino deuotæ essent, anno post milleimum centesimum quadagesimo quatuor uita cesserit: Angelica verò superitis accessum attulit ad huc, ac locum in monasterij forma redidit, quem Celestinus 11. nobilitate prælegit decorauit, ut uirgines ab Eremitica uita ad disciplinam canonicarum regularium S. Augustini rediret. Porro eadē S. Virgines sub anno Domini 1220. intra Ciuitatem in monasterium S. Marthiæ ab illis extructum sese recipientes, habitum fratrum S. Domini sic impulerunt, vt notat Sigonius sub eodem anno.*

Demum in eadem Ciuitate Bononiensi est collegium Canonifarum nostræ congregationis, de genere, & numero cum primis nobile, quod sancti Laurentij dicitur, & subest regimini Abbatia S. Iohannis in monte.

CAPVT VIGESIMVM QUARTVM.

De Ecclesijs, seu Monasterijs in Patriarchatu Gradensensi, seu Venetijs.

Patriarchatus Gradensis, seu Gradanensis idem est cum eo, qui nunc dicitur Venetiarum, nam Ciuitate Gradensi desolata, & ferè consumpta Patriarchalis dignitas ad Ciuitatē Cæliellanam, quæ & Venetijs dicitur, circa annū humanæ salutis 1451. fuit translata. Porro in eadem Ciuitate Venetijs consequentia canonice ordinis collegia recensentur, quæ vel nunc etiam sub B. Augustini regula degunt, vel saltem ab initio sub illa fundata dignoscuntur.

Priorem S. Mariæ de Charitate, quod Martialis dicitur Venetis sub Calisto II. fundatum, de B. Petro Apostolo obtulit, ac deinde capitulum regularibus in cœnobio Portuensi apud Portumense constitutis, vtendum & habitandum tradidit. Etiam licet Calisti II. eidem Marco Iudano directis, quarum exemplum ab originali in eodem monasterio seruato, quod lapidibus Venetis nostræ Congregationis canonice concepitur, mecum olim amantissimus didicisse, hinc subicitur: *Calistus Episcopus seruus seruorum dei dilecti filio Marco clerico salutem, & apostolicam benedictionem. Charissimus, & venerabilis pater, legatus noster P. Portuensis Episcopi missi hinc legationis tuae, te possessiones tuas per manum ipsius tenere, iuxta Romanæ Ecclesiæ obsequia, quibus annuimus in X. m. v. videlicet Ecclesiam ipsius dicitur, in qua sub iure, ac dominio beati Petri regulares canonici conuersantur, & nos ergo de iure tam, & iudicium approbantes oblationem ipsam sic prout, & pro te omninoque Dominum ipsam, vt totum, quod capisti opus, ad honorem sancti Petri, & solent tuum te facere consummare.*

Priorem Leporis, quæ in fundamento illius Ecclesiæ pariter debet, mirramus, in eo tibi nostrum consilium, & gratiam indigentem. Datum Auerse VIII. Kalend. Aprilis. Licet dictis literis non sit notatum, quod ante datum constat tamen Calistum II. anno 1093. ad Pontificatum euectum, anno 1104. hoc vita decessisse. Adfuit præterea Calistus Innocentij III. quos Ioanni I. non Portuensis, sed fratribus mandatis, superdicitur Ecclesiæ regere, quantos absumere, aut eam alijs regere debere dicitur, exemplum literarum est: *Innotent Episcopo seruo seruatorum dei dilecti filio Iohanni Priore, & fratribus S. Mariæ in Portuensi, et Apollinari benedictionem: Pater noster Maria Iohanni Priore à tempore quod adesset non habuit nisi Papa Caliste, vni Ecclesiam in honorem beati Martini constructam, & canonicis ibi regularibus habitantibus, cuius relictus magisterium est totum collegium, totumque eius relictus totum, nondum cum regno capto. Ne igitur parum tuo euasuet ut propter relictum magisterium vni, vt si eodem vni vsum fuerit, illius de iure prædicti loci regere assentat: ut si alius de post factum te canonici, liberè reseruat in eadem priore X. Kalend. July. Cæterum eisdem canonicis Portuensis ipsius Ecclesiæ regimen conservet, de me ca Collegium canonicorum statum sub Drosdono Priore, consistit authentico instrumento donationis siue cessionis factæ eidem Priore, & suis fratribus in dicta canonica S. Mariæ conuocantibus, à nobili viro Ioanne conuocato super Canale S. Vitalis, rogato per nobilem Ioannem presbyterum, & notarij anno 1140. die 2. Julij in Riua alto, cuius hoc est exemplum authenticum, quod seruatur in Archivo prædi-*

cti monasterij anno mille... tam in Riua alto... tem facio ego... Dominus Polani... Ecclesia... Mari... Mari Iohanni... 70, & priore p... dicitur de terra p... dicitur pater me... sara Stephani... dicitur, & sancto... endum quod... lyter, & not... supradictam, inueniuntur... tica in eadē... nec instrument... uantur, vna v... Milesio ce... Maj in... de Confino S. T... cessoribus pro di... ma mea, pariter... Dei, & Christi... Dei, & sandi... Riua alto subri... omibus profus... dicitur, & domi... postea in Jun... Ego & gildus v...

In hoc col... Prioris, & domi... fuit, & mem... nos circiter... multi viri fat... runt, de quibus... mus in nostr... enim solū... volui, propter... nos, proprie... filioles ino... enunciant, a... Secundum... Scutus Ecc... gebatur, Bo... eiusdem Ple... consulete in... dense in Co... sub B. Augu... quod insti... & clerici lib... habitus pro... lanus, qui c... sciente gelli... aggressus est... & clericis di... effectis præ... cia diuina c...

In hoc col... Prioris, & domi... fuit, & mem... nos circiter... multi viri fat... runt, de quibus... mus in nostr... enim solū... volui, propter... nos, proprie... filioles ino... enunciant, a... Secundum... Scutus Ecc... gebatur, Bo... eiusdem Ple... consulete in... dense in Co... sub B. Augu... quod insti... & clerici lib... habitus pro... lanus, qui c... sciente gelli... aggressus est... & clericis di... effectis præ... cia diuina c...